

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Ceza Muhakemesi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmuştur.
Gereğini arz ederiz.

Zekepıya YAPICIOĞLU
İstanbul Milletvekili

Şahzade DEMİR
Gaziantep Milletvekili

Serkan RAMANLI
Batman Milletvekili

Faruk DİNÇ
Mersin Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	İnsan Haklarını İnceleme , Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 16-2-2026	Esas No: 2/3530

T B M M KANUNLAR VE KARARLAR BSK LTGİ
12 Şubat 2026
Numara:

T B M M GENEL MÜDÜRLÜK
12 Şubat 2026
No: 1798492

GENEL GEREKÇE

Ceza adaletinin sağlanmasında önemli ve tamamlayıcı işlevi bulunan infaz hukukunun temel ilkelerinden biri de insan onuruna saygı ilkesidir. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 2/2 maddesi, “Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazında zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz.” hükmüyle bu ilkeyi cari hukuk sistemine taşımış; Kanunun 3.maddesinde ise infazın amaçlarından birinin “hükümlünün yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek” olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu ilke ve hedefler doğrultusunda belli şahıslar yönünden infaz sisteminde bazı kolaylıklar, istisnalar ve farklı uygulamalar öngörülmüştür. Bu minvalde gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren belli bir süre geçmemiş bulunan kadınlar hakkındaki soruşturma işlemleri ve cezaların infazı ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemelerde temel amaç; çocuğun üstün yararının gözetilerek çocuğun infaz ve soruşturma süreçlerinin olumsuz etkilerinden korunmasıdır.

Türkiye’nin de tarafı olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’nin 3. maddesindeki **“Kamusal ya da özel sosyal yardım kuruluşları, mahkemeler, idari makamlar veya yasama organları tarafından yapılan ve çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde, çocuğun yararı temel düşüncedir.”** hükmü ile Anayasa’nın “Ailenin korunması ve çocuk hakları” kenar başlıklı 41. Maddesindeki

“Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır. Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ... için gerekli tedbirleri alır...Her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir. Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır.” hükmü, gerek infaz sürecinde gerekse soruşturma aşamalarında anne ile birlikte çocuğun üstün yararının korunması için gerekli hukuki zeminin sağlanmasında devlete ödevler yüklemektedir.

Anayasa Mahkemesi, konuyla ilgili bir kararında **“Çocuğun yüksek yararına aykırı olmadıkça anne ve babasıyla kişisel ilişki kurma ve ilişkiyi sürdürme hakkının varlığı esastır. Bu kapsamda çocuğun yüksek yararı ilkesi kapsamında kamusal makamlar bir yandan ebeveyn ile çocuk arasındaki aile bağının devamlılığını sağlamak, diğer yandan çocuğun zihinsel ve fiziksel gelişimini sürdürebileceği bir ortamda yaşamasını sağlayacak önlemleri almakla yükümlüdürler. Ceza infaz kurumundaki uygulamalarla ilgili idarenin geniş takdir yetkisi olmakla birlikte anılan yükümlülüğün mahpus olan anneleri ile birlikte ceza infaz kurumlarında kalan çocuklar yönünden geçerli olmadığı söylenemez. (Şükran İrge, B. No: 2016/8660).”** şeklinde değerlendirmede bulunmuştur.

Her ne kadar infaz mevzuatında çocuğun yüksek yararının korunması ve aile hayatına saygı hakkı kapsamında düzenlemeler yapılmışsa da toplumun nüvesini teşkil eden aile yapısının ve bununla bağlantılı olarak geleceğimiz olan çocukların korunma ve gözetiminin her geçen gün artan önemi ve uygulamada görülen aksaklıklar ve ihtiyaçlar karşısında ilgili mevzuatın güncellenmesi zarureti ortaya çıkmıştır.

Teklifte; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunundaki değişiklikle gebe olanlar ile iki yaşından küçük çocuğu bulunan kadınlar hakkında gözaltı kararı verilemeyeceği,

bunların ifadelerinin adliyelerde oluşturulan özel alanlarda Cumhuriyet Savcısı tarafından alınabileceği düzenlenerek hem gebe kadının hem de küçük çocuğunun gözüaltı nedeniyle maruz kalabileceği travmalardan, zararlı etkilerden korunması hedeflenmiştir.

Aynı doğrultuda 5271 sayılı Kanunun 109 uncu maddesi ile ilgili değişiklik teklifiyle soruşturma aşamasında, gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren belli bir süre geçmemiş bulunan kadınlar hakkında tutuklama yerine adli kontrol altına alınmasına karar verileceği düzenlenmiştir.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununda yapılan değişiklikle aynı durumdaki kadınlar hakkında infazın geri bırakılması ile ilgili süreler uzatılarak hükümlü lehine düzenleme yapılmıştır.

İnfaz Kanununun 110 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında yapılan değişiklikle de altı yaşından küçük çocuğu bulunan hükümlü kadınların cezasının konutunda çektilmesine infaz hâkimi tarafından karar verilmesine imkân tanınmaktadır.

Kanun teklifiyle; çocuk ile anne arasındaki bağın güçlendirilerek çocuğun aile ortamında psikososyal gelişiminin sağlanması, maddi ve manevi yönden sağlıklı nesillerin yetiştirilmesi ve aile birliğinin sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında önerilen değişiklikle, gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren belli bir süre geçmemiş bulunan kadınlar hakkında infazın geri bırakılması ile ilgili süreler hükümlü lehine artırılarak infaz sürecinde hükümlü anne ile çocuğu arasındaki kişisel ilişkinin sağlıklı bir ortamda devamı ve sağlıklı nesillerin yetiştirilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 2-5275 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle altı yaşından küçük çocuğu bulunan hükümlü kadınların cezasının konutunda çektirilmesine imkân tanınmaktadır. Mevcut düzenlemenin kapsamı genişletilerek uygulamanın işlevsel hale getirilmesi hedeflenmektedir.

MADDE 3-5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 91 inci maddesinin dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen fıkra ile, gebe olanlar ile iki yaşından küçük çocuğu bulunan kadınlar hakkında bu madde kapsamında gözaltı kararı verilemeyeceği düzenlenerek hem gebe kadının hem de küçük çocuğunun gözaltı nedeniyle maruz kalabileceği travmalardan ve zararlı etkilerden korunması amaçlanmıştır.

MADDE 4-Teklifin diğer maddeleriyle uyumlu olarak 5271 sayılı Kanunun 109 uncu maddesinin, 14/4/2020 tarihli 7242 sayılı Kanunun 15 inci maddesiyle yeniden düzenlenen dördüncü fıkrasında değişiklik yapılarak soruşturma aşamasında gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren iki yıl geçmemiş bulunan kadın şüphelinin tutuklanması yerine adli kontrol altına alınmasına karar verileceği düzenlenmiştir. Mevcut düzenlemenin kapsamı süre yönünden genişletilmektedir.

MADDE 5- 5271 sayılı Kanunun 148 inci maddesine eklenen fıkra ile gebe olanlar ile iki yaşından küçük çocuğu bulunan kadınların ifadesinin alınması psikolojik ve fiziksel açıdan uygun olduğunun sağlık kuruluşlarınca belirlenmesi halinde adliyelerde oluşturulan özel alanlarda Cumhuriyet Savcısı tarafından alınması düzenlenmektedir.

MADDE 6-Yürürlük maddesidir.

MADDE 7-Yürütme maddesidir.

CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUN İLE CEZA MUHALEMESİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrasındaki "bir yıl altı ay" ibaresi "iki yıl " şeklinde, "iki ay" ibaresi ise "dört ay" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 5275 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Altı yaşından küçük çocuğı bulunan hükümlü kadınların cezasının konutunda çektirilmesine infaz hâkimi tarafından karar verilebilir. Konutta infaza karar verdikten sonra çocuk altı yaşını doldurmuş, ölmüş veya anasından başka birine verilmiş olursa infaz hâkimi konutta infaz uygulamasına ilişkin kararını kaldırır.”

MADDE 3- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 91 inci maddesine dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(5) Gebe olanlar ile iki yaşından küçük çocuğı bulunan kadınlar hakkında gözaltı kararı verilemez.”

MADDE 4- 5271 sayılı Kanunun 109 uncu maddesinin, 14/4/2020 tarihli 7242 sayılı Kanunun 15 inci maddesiyle yeniden düzenlenen dördüncü fıkrasının birinci cümlesindeki "altı ay" ibaresi "iki yıl " şeklinde, "verilebilir" ibaresi ise "verilir" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 148 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(6) Gebe olanlar ile iki yaşından küçük çocuğı bulunan kadınların ifadesinin alınması psikolojik ve fiziksel açıdan uygun olduğunun sağlık kuruluşlarınca belirlenmesi halinde adliyelerde oluşturulan özel alanlarda Cumhuriyet Savcısı tarafından alınır.”

MADDE 6- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.